

INTERFAOL TA'LIM VA MODULLI REYTING TEXNOLOGIYALARINING NEMIS TILINI O'QITISHDAGI O'RNI

Masodiqova Z.H.

QDPI xorijiy tillar fakulteti, katta o'qituvchisi

Tayanch so'zlar: intellektual, interfaol, format, texnologiya, pedagogik, innovatsiya, reyting, modul, onlayn.

Ключевые слова: интеллектуальный, интерактивный, формат, технология, педагогический, инновационный, рейтинг, модуль, онлайн.

Key words: intellectual, interactive, format, technology, pedagogical, innovation, rating, module, online.

Rivojlangan davlatlar singari O'zbekistonda ta'lim, til o'rganishga bo'lgan e'tibor kun sayin ortib bormoqda. Hozirgi vaqtda chet tilini o'rganishda an'anaviy o'qitish formati bilan cheklanmaydi. O'quv amaliyotida zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish talabalarning intellektual va ijodiy rivojlanishining zarur shartidir. Yangi texnologiyalar doimo ishlab chiqilmoqda, ammo o'qituvchilar innovatsiyalardan foydalanishdan qo'rqishadi, chunki natijalar kafolatlanmaydi. Ushbu ishning dolzarbligi pedagogik sohaga joriy etilayotgan yangi texnologiyalarning yetarli darajada ishlab chiqilmaganligi bilan belgilanadi. Pedagogik texnologiyalar nemis tilini o'qitishda interaktiv va dinamik o'rganish tajribasini taklif qilish orqali hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular multimediya resurslari, til ilovalari va virtual sinf xonalari bilan ta'minlab, o'quvchilarning faolligini va tilni o'zlashtirishini kuchaytiradi. Bundan tashqari, texnologiya shaxsiylashtirilgan ta'limni osonlashtiradi, bu esa o'quvchilarga o'z tezligida rivojlanishiga va turli kontekstlarda til ko'nikmalarini mashq qilishiga imkon beradi. Interfaol platformalar va til o'rganish dasturlari ham samarali muloqot va talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirib, real vaqt rejimida fikr-mulohazalarni taqdim etishi mumkin.

Onlayn platformalar nemis tilini o'rgatishda juda samarali ekanligi isbotlangan va ularning muvaffaqiyatiga bir qancha asosiy omillar yordam bergan:

1. Foydalanish imkoniyati kengligi: Talabalar internetga ulangan istalgan joydan nemis tili darslariga kirishlari mumkin, bu esa turli jadvallar va joylarga ega bo'lgan shaxslar uchun qulaylik yaratadi.

2. Moslashuvchanlik: Onlayn platformalar o'quvchilarning turli ehtiyojlari va ta'lim uslublarini hisobga olgan holda o'z-o'zidan o'rganish imkonini beradi. talabalar darslarni qayta ko'rib chiqishlari, kerak bo'lganda mashq qilishlari va o'z tezligida rivojlanishi mumkin.

3. Interaktiv ta'lim: Ko'pgina onlayn platformalar o'rganish tajribasini qiziqarli va samarali qilish uchun viktorinalar, o'yinlar va multimedia resurslari kabi interaktiv elementlarni o'z ichiga oladi. Interaktiv tadbirlar nemis tilini saqlash va tushunishni kuchaytiradi.

4. Shaxsiylashtirish: Moslashuvchan ta'lim texnologiyalari darslarni individual malaka darajalari va o'rganish afzalliklariga moslashtiradi, maqsadli ko'rsatmalar beradi va takomillashtirishning muayyan sohalarini hal qiladi.

5. Fikr-mulohaza: Mashqlar, talaffuz va baholashlar bo'yicha tezkor fikr-mulohazalar o'quvchilarga xatolarni tezda tuzatishga imkon beradi, bu esa doimiy takomillashtirish va til ko'nikmalariga ishonchni kuchaytiradi.

6. Multimedia resurslari: Onlayn platformalar ko'pincha turli multimedia resurslarini, jumladan videolar, audio kliplar va interfaol mashqlarni taklif qiladi, bu esa o'rganish tajribasini oshiradi va tildan haqiqiy foydalanishni ta'minlaydi.

7. Madaniy integratsiya: Samarali platformalar madaniy jihatlarni til darslariga birlashtiradi va nemis tilini uning madaniy kontekstida har tomonlama tushunishni taklif qiladi.

8. Hamkorlik: Virtual sinf xonalari, munozara forumlari va hamkorlik xususiyatlari o'quvchilarga o'zaro muloqot qilish, til ko'nikmalarini mashq qilish va kursdosh talabalar va o'qituvchilar bilan muloqot qilish uchun imkoniyatlar yaratadi.

9. Jarayonni kuzatish: Talabalar o'z taraqqiyotini tahlil va baholash orqali kuzatishi mumkin, bu ularga maqsadlar qo'yish, yutuqlarni kuzatish va yaxshilash yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

10. Iqtisodiy samaradorlik: Onlayn ta'lim ko'pincha jismoniy materiallarga va sayohat xarajatlariga bo'lgan ehtiyojni yo'q qiladi, bu esa uni an'anaviy sinfga asoslangan o'qitishga tejamkor alternativa qiladi.

Umuman olganda, nemis tilini o'qitishda onlayn platformalarning samaradorligi ularning o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondiradigan moslashuvchan, interaktiv va shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasini taqdim etish qobiliyatidadir.

Til o'qitishdagi eng muhim bo'lgan texnologiyalardan biri bu- interfaol ta'lim hisoblanadi. Bu jarayon ta'lim va ko'nikmalarni egallashga ijobiy ta'siri tufayli katta ahamiyatga ega. Interfaol ta'lim talabalarni faol jalb qiladi, ularni mavzuga qiziqtiradi. Ushbu texnologiya ma'lumotni yaxshiroq saqlashga yordam beradi. Interfaol ta'lim jarayonida talabalar o'quv jarayonida munozaralar, amaliy mashg'ulotlar yoki interfaol mashqlar orqali faol ishtirok etadilar. Ushbu jarayonda faol ishtirok, tushunish va bilimni saqlashni kuchaytiradi. Shuningdek, o'yinlar va qiyinchiliklar kabi interfaol elementlar o'rganish tajribasini qiziqarli qilish orqali o'quvchilarni rag'batlantirishi mumkin. Ushbu motivatsiya o'quv jarayoniga doimiy qiziqishga yordam beradi. Interfaol ta'lim individual o'rganish uslublari va afzalliklarini hisobga olgan holda tajribalar olish imkonini beradi. Ushbu moslashtirish esa turli xil ehtiyojlarni qondirish orqali ta'lim samaradorligini oshiradi. Interfaol harakatlar ko'pincha talabalarga xatolarni darhol tuzatishga imkon beruvchi tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etadi. Natijada fikr-mulohaza tushunchalarni chuqurroq tushunishga va mahoratni oshirishga yordam beradi. Interfaol ta'lim ko'pincha real dunyo senariylarini simulyatsiya qiladi, bu esa talabalarga nazariy bilimlarni amaliy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. Interfaol ta'lim muhiti talabalar o'rtasida hamkorlik va muloqotni rag'batlantiradi. Hamkorlik faoliyati jamoaviy ish va fikr almashishga yordam beradi, umumiy o'rganish tajribasini oshiradi. Interfaol ta'lim tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantiradi, chunki talabalar muammolarni tahlil qilish, baholash va hal qilishga undaydi. Bu chuqurroq tushunish darajasini va analitik ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Interfaol ta'lim turli o'quv darajalari va uslublariga moslashtirilishi mumkin, bu uni turli xil o'quvchilar doirasiga moslashtiradi. Bunday moslashuvchanlik ta'limning turli auditoriyalar uchun inklyuziv va samarali bo'lishini ta'minlaydi. Raqamli vositalarning o'sishi bilan interfaol ta'lim immersiv va dinamik ta'lim tajribasini yaratish uchun texnologiyadan foydalanishi mumkin. Ushbu integratsiya o'quv materiallarining qulayligi va jozibadorligini oshiradi.

Interfaol ta'lim faollik, hamkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish orqali ta'limda muhim rol o'ynaydi. Bu amaliy mashg'ulotlar, muhokamalar va multimedia resurslari orqali o'quvchilarni o'quv jarayonida faol ishtirok etishga undaydi. Bu yondashuv tushunchalarni eslab qolish va tushunishni kuchaytiradi,

chunki talabalar ularning ta'lim jarayonida bevosita ishtirok etadilar. Interfaol ta'lim, shuningdek, samarali muloqot qilish ko'nikmalarini, jamoada ishlashni va moslashishni rag'batlantiradi, talabalarni haqiqiy dunyo muammolariga tayyorlaydi. Umuman olganda, bu yanada dinamik va talabalarga yo'naltirilgan ta'lim tajribasiga hissa qo'shadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, interfaol ta'lim muhim ahamiyatga ega, chunki u turli xil ta'lim sharoitlarida yanada samarali va qiziqarli o'rganish tajribasiga olib keladigan ishtirok etish, ishtirok etish, motivatsiya va moslashuvchanlikni rag'batlantiradi.

Modulli-reyting texnologiyasi.

G'arb mamlakatlarda 60-yillarning oxirida til o'rganuvchi mustaqil ravishda bajarishi mumkin bo'lgan aqliy harakatning ko'rsatmalari va usullarini o'z ichiga olgan o'quv dasturlari paydo bo'ldi. Ular belgilangan modullar edi. Har bir modul ma'lumotlar bankini va qo'yilgan didaktik maqsadlarga erishish uchun ko'rsatmalarni o'z ichiga oladi. O'qituvchi maslahatchi va koordinator vazifasini bajaradi. O'qituvchi topshiriqlarni bajarar ekan, natijalarni baholash uchun tegishli shkaladan foydalaniladi. Har bir ko'rsatkichga kritik qiymat (minimal va maksimal qiymat) beriladi. Turli usullar (ekspert baholari) yordamida har bir ko'rsatkichning og'irligi aniqlanadi. Reyting modellarining afzalligi ularning soddaligidir. Kamchilik - bu ko'rsatkichlarning og'irlik qiymatlarini aniqlashda aniqlik yo'qligi. Qolaversa, hamma o'quvchilar ham bu turdagi o'quv faoliyatiga psixologik tayyor emas va hamma ham o'quvchilarning internet tarmog'iga kirish imkoniga ega emas. Reytingni nazorat qilish tizimining obykti (bizning holimizda) talabaning chet tili fanidan bilim va ko'nikmalari, shuningdek, talabaning ijtimoiy faolligidir. Reytingning asosiy maqsadi: o'quv faoliyatining turli yo'nalishlari bo'yicha talabalarning motivatsiyasi darajasini oshirish; individual ta'lim dasturlarini qurish; oliy ta'lim muassasalari talabalariga javob beradigan eng yaxshi mutaxassislarni maqsadli tayyorlash. Ta'lim jarayonida reyting – bu talabalarning o'quv jarayonida erishgan yutuqlarini har tomonlama, umumlashtirilgan baholash natijalariga ko'ra guruhdagi reytingi.

Ta'limdagi modulli baholash texnologiyasi ta'lim mazmunini yanada moslashuvchan baholash va shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasiga imkon beruvchi kichikroq, modulli komponentlarga bo'lingan tizimni nazarda tutadi. Bu talabalarga ma'lum ko'nikmalar yoki mavzularga e'tibor qaratib, o'z sur'atlarida rivojlanishga imkon beradi. Ushbu yondashuv moslashuvchanlikni ta'minlaydi va ta'limni individual ehtiyojlarga moslashtirish orqali faollikni oshirishi mumkin.

Ta'limda modulli baholash texnologiyasining samaradorligi turli omillarga, jumladan, amalga oshirish, kontent sifati va talabalarning faolligiga bog'liq. Yaxshi bajarilganda, u shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasini, moslashuvchanlikni va maqsadli ko'nikmalarni rivojlantirishni taklif qilishi mumkin. Biroq, muvaffaqiyat modullarning ta'lim maqsadlariga mos kelishini ta'minlash uchun to'g'ri dizayn va doimiy baholashga bog'liq. Bundan tashqari, samaradorlikni o'lchash talaba faoliyatini, qoniqishini va umumiy ta'lim natijalarini baholashni o'z ichiga olishi mumkin.

Modulli baholash texnologiyasining ta'limdagi o'rni ko'p qirrali. Bu shaxsiylashtirilgan o'rganishni osonlashtiradi va o'quvchilarga o'z tezligida rivojlanishiga imkon beradi. U tarkibni individual ehtiyojlarga moslashtirish, tushunish va ko'nikmalarni egallashni kuchaytirish orqali moslashuvchan o'rganishni qo'llab-quvvatlaydi. Bundan tashqari, u moslashuvchanlikni ta'minlaydi, o'qituvchilarga o'quv dasturlari mazmunini osongina yangilash va sozlash imkonini beradi. Umuman olganda, modulli reyting texnologiyasi ta'limda dinamik va moslashuvchan o'quv muhitini yaratishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Nemis tilini o'qitishda modulli baholash texnologiyasi til o'rganishni kichikroq, boshqarilishi mumkin bo'lgan qismlarga ajratish uchun ishlatilishi mumkin. Modullar grammatika, lug'at yoki talaffuz kabi maxsus til ko'nikmalariga e'tibor qaratishi mumkin. Ushbu yondashuv o'quvchilarga yaxshilanishi kerak bo'lgan sohalarni ta'kidlash imkonini beruvchi shaxsiylashtirilgan o'rganish imkonini beradi. O'qituvchilar tilni yanada samarali o'zlashtirish va ko'nikmalarni rivojlantirish uchun maqsadli fikr-mulohazalarni taqdim etib, turli til aspektlari bo'yicha malakani baholash uchun modulli reytinglardan foydalanishlari mumkin.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, yuqorida ko'rib chiqilgan pedagogik texnologiyalarning ayrim turlari nemis tilini o'qitish jarayonini moslashuvchan va samarali tashkil etish, talabalarning muloqot ko'nikmalarini oshirish, muammoli masalalarni yechishda chet tilini bilishini namoyish etish, shu orqali talabalarning kasbiy kompetentsiyasini oshirish, ularni mustaqillik ko'rsatishga undash, o'rganish yo'llarini izlash imkonini beradi..

Adabiyotlar:

1. Асташова Н. А. Развитие профессиональных ценностей у студентов в образовании педагогического профиля: технологический контекст / Н. А. Асташова, Е. А. Макарова // Школа будущего. — 2014. — № 6. — С. 47-53.
2. Безденежных Н. Н. Роль и место игровых технологий в обучении иностранному языку младших школьников / Н.Н. Безденежных, С.Е. Цветкова // Проблемы современного педагогического образования. — 2022. — С. 41-44.

3. Безденежных Н.Н. Развитие критического мышления средствами иностранного языка в вузе / Н.Н. Безденежных, С.С. Зайцева, С.Ю. Куликова [и др.] // Известия Балтийской государственной академии рыбопромыслового флота: психолого-педагогические науки. — 2020. — № 4 (54). — С. 137.
4. Мелешко, О.П. Понятие и формы педагогической технологии / О.П. Мелешко, Ю.Г. Кипселиди // Пробелы в российском законодательстве. – 2017. – №1. – С. 234-238. 5.
5. Agarova, T.V. The role of modern pedagogical technologies in development of students' cognitive interests / T.V. Agarova, L.Yu. Aisner // Проблемы современной аграрной науки: Материалы международной научной конференции. – Красноярск: Красноярский государственный аграрный университет, 2018. – С. 225-228.
6. Masodikova, Z. K., Khatamkulova, S. S., & Omonboyeva, M. O. K. (2015). Методы понимания прочитанного. in будущее науки-2015 (pp. 309-311).
7. Zulfiya, M. (2022). Ways of formation and development of the check components of the functional literacy of the students. *JournalNX-A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 8 (11), 208–212.

РЕЗЮМЕ

Talabalarga chet tili savodxonligini o'rgatishda samarali natijalarga erishish vositalaridan biri pedagogik texnologiyalardir. Bunday texnologiyalar ta'lim va universitetda chet tilini o'rganishda sifat jihatidan yangi bosqichga o'tish imkonini beradi.

РЕЗЮМЕ

Педагогические технологии являются одним из средств достижения эффективных результатов в обучении студентов иноязычной грамотности. Такие технологии позволяют перейти на качественно новый уровень образования и изучения иностранного языка в университете.

SUMMARY

Pedagogical technologies are one of the means of achieving effective results in teaching foreign language literacy to students. Such technologies make it possible to move to a qualitatively new level in education and learning a foreign language at the university.